

**ОСОБИ, НА ЯКИХ ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ
ПРАВА НА ЖИТТЯ ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 2 (1)
КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ
І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД
ПІСЛЯ РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ
З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВІ
*A, B AND C V. IRELAND*¹**

Ш. КІРХНЕР

*науковий співробітник юридичного факультету
(Геттінгенський університет
імені Георга-Августа, Німеччина),
докторант юридичного факультету
(Гіссенський університет
імені Юстуса Лібіха, Німеччина),
адвокат*

Право на приватне життя відповідно до ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція, ЄКПЛ) [1] є одним із найширших прав у європейському праві прав людини. Заявники часто посилаються на цю норму, коли намагаються виправдати дії, які можуть бути обмежені або навіть зупинені на підставі внутрішньодержавного законодавства. Тому немає нічого дивного в тому, що в рішенні у справі *A, B and C v. Ireland* [2], яке Європейський суд з прав людини (далі — Суд, ЄСПЛ) виніс у грудні 2010 р., заявники посилалися на ст. 8, оскаржуючи закон, який встановлював обмеження у вигляді заборони абортів в Республіці Ірландія [2]. Усупереч прогнозам, рішення у справі *A, B and C v. Ireland* було подібним рішенням у справі *Europe's Roe v. Wade* [3] з посиланням на рішення, ухвалене у США, яке дозволяло аборти згідно із законодавством США [4], Європейський суд з прав людини постановив, що ст. 8 не включає в себе право на аборт [2].

Рішення у зазначеній справі не було несподіваним. Воно має важливе значення.

¹ Стаття вперше була опублікована під назвою «*The Personal Scope of the Right to Life Under Article 2 (1) of the European Convention on Human Rights After the Judgment in A, B and C v. Ireland*» в *German Law Journal*. — 2012. — № 13. — Р. 783–792 (www.germanlawjournal.com) і повторно публікується українською мовою із дозволу головного редактора *German Law Journal*.

Обґрунтування обмеження права на приватне життя

Для того, щоб оцінити рішення Суду, слід навести особливо важливі три абзаци цього рішення:

«212. Суд нагадує, що поняття «приватне життя» за змістом ст. 8 Конвенції має широке значення та включає в себе, *inter alia*, право на особисту самостійність та особистий розвиток. Це стосується питань гендерної ідентифікації, сексуальної орієнтації та статевого життя, фізичної і психологічної цілісності людини, а також прийняття рішення стосовно того, мати чи не мати дитину або стати генетичним батьком/матір'ю.

213. Суд також раніше зазначав із посиланням на ухвалені Комісією рішення, що законодавство, яке регулює переривання вагітності, зачіпає сферу приватного життя жінки. Суд підкреслює, що ст. 8 не може тлумачитись таким чином, що вагітність та її припинення однозначно належать до приватного життя жінки, оскільки при вагітності особисте життя жінки тісно пов'язане з життям плоду, що розвивається. Право жінки на повагу її приватного життя повинно переважати над іншими правами і свободами, в тому числі й ще не народженої дитини.

214. У той час як ст. 8 не може тлумачитись як така, що надає право на аборт, Суд вважає, що заборона в Ірландії абортів була встановлена з огляду на стан здоров'я та/або благополуччя, на що звертають увагу перший і другий заявники. Вимоги третього заявника стосовно неможливості зробити аборт на законних підставах в Ірландії належать до сфери дії права на повагу приватного життя і, відповідно, до сфери дії ст. 8. Відмінність підстав подання заяв першим і другим заявниками, з одного боку, і третім заявником, з другого боку, вимагає окремого вирішення питання, чи була порушена ст. 8 Конвенції».

Встановлення рівноваги прав у рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*

Залишається незрозумілим (і не в останню чергу тому, що Європейський суд з прав людини не завжди догматично чітко висловлює свій підхід у рішеннях), чи можна вважати встановлення Європейським судом з прав людини рівноваги прав частиною визначення сфери дії розглянутого права.

Ідею, висловлену у рішенні у справі *X v. United Kingdom*, стосовно існування «прихованих обмежень» [5], які вже обмежують сферу дії норми, слід уточнити. Потрібно зазначити, що Конвенція як така може передбачати обмеження прав, котрі нею захищаються. У справі *A, B and C v. Ireland* право матері відповідно до ст. 8 слід розглядати з огляду на права інших людей, які також захищаються Конвенцією [2]. Невисловлені обґрунтування обмежень, які закріплені у п. 213 рішення у справі *A, B and C v. Ireland*, полягають у тому, що Суд розглядає життя ненародженої дитини як фактор, котрий обмежує право матері на приватне життя, на перший погляд мало чим відрізняється від *verfassungsimmanente Schranke* (конституційного обмеження) в німецькій системі прав людини згідно з *Grundgesetz* (Основним законом) [6]. У рішенні у справі *A, B and C v. Ireland* Суд виключив аборти зі сфери дії ст. 8. Хоча й створюється враження, що Суд урівноважує права або інтереси, які, хоча й не називаються, але визначаються [2]. Таким чином, встановлення рівноваги прав є питанням сфери дії вказаної норми права, а не питанням виправдання обмеження прав. Ця точка зору підтвер-

джується відсутністю обґрунтувань, сформульованих у ст. 2, що можуть логічно застосовуватися до ненароджених дітей. У зв'язку з цим, термін «рівновага» доволі невдалий з теоретичної точки зору. Зокрема, чи зазначив Суд у п. 213 ухваленого 2010 р. рішення [2], що права матері і майбутньої дитини повинні бути врівноважені? Якщо ця рівновага призводить до того, що права однієї людини є важливішими, ніж права іншої, це право слід вважати переважаючим. Однак, на думку Суду, не можна таким чином визначати поняття рівноваги. Натомість, Суд робить висновок, що аборт не входить до сфери дії ст. 8. Це не означає, що Суд не прийняв би внутрішньоконвенційних обмежень. Суд встановлює рівновагу між правами чи інтересами конфлікуючих сторін [7]. Конвенційне право однієї особи часто доводиться урівноважувати з правами іншої. Замість того, щоб урівноважити права матері і права (та інтереси) дитини, Суд надає тлумачення прав матері у світлі прав дитини [2]. Дитина (як зазначив Суд) має не тільки інтереси, а й права [2], оскільки права матері не можуть бути обмежені необхідністю забезпечення тільки інтересів. Тлумачення сфери дії прав матері відповідно до ст. 2 у світлі (невизначених) прав ще не народженої дитини, яке міститься у рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*, є логічним наслідком прийняття рішення у справі *Brüggemann and Scheuten v. Germany* [8], в якому було встановлено, що «вагітність не можна однозначно відносити до сфери приватного життя». Таким чином, наступне питання, яке згадав Суд, але на яке не дав відповіді, це питання про те, чи має ненароджена дитина право на життя. Як впливає із рішення, ухваленого у справі *A, B and C v. Ireland*, право дитини обмежується правами матері відповідно до ст. 8 [2].

Особи, на яких поширюється дія статті 2 (1) ЄКПЛ

Ключове питання, яке виникло стосовно рівноваги прав, порушене у справі *Boso v. Italy* [9], чи має ненароджена дитина лише інтереси або володіє й правами за змістом Конвенції. У рішенні у справі *A, B and C v. Ireland* Суд проігнорував цю диференціацію і, здається, навмисно нечітко висловив свій підхід у п. 213. Ця неоднозначність важлива, оскільки до прийняття рішення у справі *A, B and C v. Ireland* вчені рідко визнавали можливість ненародженої дитини мати права, передбачені Конвенцією [10]. Кілька разів аргументи на користь права на життя майбутньої дитини висувались в особливій думці [11]. Можна було б стверджувати, що розмежування проодиться між правами і «свободами» [2], і що Суд буде враховувати тільки інтереси і свободи, але не права людини, які не є свободами (наприклад, права, передбачені статтями 2 або 14 ЄКПЛ). На перший погляд, із офіційних назв Європейського суду з прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод впливає таке розмежування між правами і свободами, якщо припустити (наприклад, на основі німецького терміна *Freiheitsgrundrechte* (свобода основних прав) як підмножини терміна *Grundrechte* (основні права)), що термін «свободи» є більш вузьким, ніж термін «права». Крім того, стаття 14 ЄКПЛ, яка винятково стосується дискримінаційного застосування норм Конвенції, не дозволяє передавати всі справи, які ґрунтуються на положеннях *Grundgesetz* (Основного закону), до Європейського суду з прав людини для встановлення рівноваги прав. Однак, було б неналежно, а відтак помилково,

якби Суд не мав можливості врахувати всі потенційно суперечливі права, передбачені Конвенцією та протоколами до неї, при розгляді питання стосовно рівноваги прав, як зазначено у п. 213 рішення у справі *A, B and C v. Ireland*.

Оскільки Суд зобов'язаний взяти до уваги всі потенційні права, він повинен відповісти, чи поширюється *ratione personae* ст. 2 (1) Конвенції і на ненароджених дітей. Це складне питання, про що свідчить той факт, що його часто уникають [12; 13].

Формулювання

Проблема починається з формулювання. Тексти Конвенції французькою та англійською мовами є «цілком автентичними» [1]. Проте французькою мовою стаття 2 (1) Конвенції вживає термін «*toute personne*» («кожна людина»), тоді як в англійській версії йдеться про «всіх». Хоча в ст. 31 Віденської конвенції про право міжнародних договорів (далі — Віденська конвенція) [14] і відповідних нормах звичаєвого міжнародного права¹ вимагається тлумачення відповідно до звичайного значення, яке слід надавати термінам, зазначене основне правило тлумачення правових норм не дає однозначної відповіді.

Прецеденти

Установи у Страсбурзі, здається, сприйняли ідею захисту дитини [15] згідно зі ст. 2, або, принаймні, не виключали такої можливості [5].

У рішенні у справі *X v. United Kingdom* передбачалась можливість «прихованих обмежень» сфери дії права на життя ще не народженої дитини. Комісія встановила, що в разі визнання права на життя ще не народженої дитини, існували б «приховані обмеження припинення вагітності з метою захисту життя або здоров'я матері». У рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*, з другого боку, було зазначено, що інші інтереси, передбачені тільки правом на приватне життя, не створюють достатньої підстави для абортів.

Слід разом розглядати рішення у справах *X v. United Kingdom* і *A, B and C v. Ireland*, у яких йдеться про обмеження абортів відповідно до положень Конвенції. Причиною, чому питання стосовно вказаних обмежень не розглядалися з моменту ухвалення рішень Судом у грудні 2010 р., є той факт, що, в черговий раз Суд утримався від явного застосування ст. 2 ЄКПЛ щодо ще не народжених дітей.

Така зміна позиції, звичайно, не є випадковою. Її можна було б передбачити, виходячи з попередніх судових рішень. Суд пов'язаний своїми попередніми рішеннями, а саме висловом «відповідно», який було використано у пунктах рішення, де Суд посилався на свої попередні рішення у справах *Vo v. France* [11] і *Tysi c v. Poland* [16]. Після того, як Федеральний конституційний суд Німеччини у рішенні у справі *Brüggemann and Scheuten v. Germany* зазначив, що проста необхідність була недостатньою підставою для дозволу абортів, Комісія визначила,

¹ Не всі держави, які є учасниками Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, є також учасниками Віденської конвенції. Для таких держав принцип верховенства міжнародного звичаєвого права вимагає, щоб при тлумаченні договорів враховувалося звичайне значення термінології, що використовується в договорі.

що право на аборт обмежене [8]. Вагітність є дуже особистою справою [17], але ембріон не просто частина тіла вагітної жінки. Формулювання, що «приватне життя вагітної жінки тісно пов'язане з плодом, що розвивається» [8], яке Суд вживає у рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*, також міститься у рішенні у справі *Brüggemann and Scheuten v. Germany*. Проте, саме контекст, в якому це формулювання вживається у рішенні у справі *Brüggemann and Scheuten v. Germany*, має вирішальне значення. Ще у 1977 р. Комісія вказала, що Конвенція не надає право на аборт згідно зі ст. 8 (1). Наведені формулювання слід розглядати із зазначеним висновком Комісії, в якому йдеться, що «вагітність не може однозначно належати до сфери приватного життя». Це формулювання майже дослівно закріплено в рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*. Таким чином, Комісія (а також Суд, який підкреслив важливість зв'язку між матір'ю і дитиною в рішенні у справі *Boso*) [9] здійснює тлумачення ст. 8 (1), зазначаючи, що вагітність (і, отже, аборт) не належить до сфери захисту, або *Schutzbereich*, встановленої ст. 8 (1), оскільки матір тісно пов'язана з дитиною. Якщо конвенційні органи припустили, що це посилення звужує сферу приватного життя матері за змістом ст. 8 (1), то цілком логічно вони повинні припустити, що дитина є індивідуальною істотою зі своїм власним життям.

Захист ненароджених дітей в європейському контексті

Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину

Стаття 2 Конвенції про права людини та біомедицину [18; 19] «захищає гідність всіх людей, у тому числі ненароджених, і її основним завданням є забезпечити, щоб жодні дослідження або втручання не могли підірвати повагу до гідності та індивідуальності людини» [11]. Посилання на людину у ст. 2 цієї Конвенції дозволяє застосування *ante natum*.

«[Хоча] правосуб'єктність здобувається тільки при народженні, це, на наш погляд, не означає, що не повинно бути ні визнання, ні захисту «права на життя» до народження. Справді, це принцип, загальний для всіх держав — членів Ради Європи, оскільки не було б потреби у внутрішньодержавному законодавстві, яке дозволяє добровільне переривання вагітності, якби життя плоду не розглядалось як таке, що повинно захищатись» [11].

Хартія основних прав Європейського Союзу

З початку минулого року Європейський суд з прав людини і Суд ЄС досягли згоди стосовно того, що права, закріплені в Конвенції та Хартії основних прав Європейського Союзу (далі — Хартія) [20], слід однаково розуміти [21]. Ця позиція, яка також була закріплена у ст. 52 (3) Хартії та ст. 6 (2) 1 Договору про Європейський Союз [22], закликає до ратифікації Європейським Союзом [22] ЄКПЛ [24]. Оскільки ст. 3 (2) Хартії основних прав Євросоюзу захищає ще не народжену дитину [25], нове паралельне тлумачення означає, що в тлумаченні Європейським судом з прав людини ст. 2 (1) Конвенції, можливо, доведеться перейти до тлумачення Суду ЄС ст. 3 (2) Хартії. Такий крок є більш імовірним, ніж відмова Суду ЄС від свого підходу, оскільки формулювання ст. 3 (2) Хартії

є доволі чітким, і Суд ЄС не може тлумачити це положення Хартії вужче, ніж передбачає формулювання. Якби ст. 3 (2) Хартії поширювалась винятково на вже народжених людей, не було б жодної потреби вживати вислів «людська істота» у ст. 3 (2) Хартії. У той час, як вказаний вислів у більш ранніх документах із прав людини може іноді застосовуватись до чоловіків і жінок [26], використання цього ж вислову в сучасних документах з прав людини слід розглядати в іншому світлі. Зрештою, Хартія була ухвалена, коли рівність обох статей перед законом не тільки стала очевидною, але навіть була закріплена як базова правова норма ЄС. Таким чином, термін «людські істоти» у ст. 3 (2) Хартії стосується ненароджених, а також народжених дітей. Отже, при майбутньому тлумаченні ст. 2 (1) слід враховувати це твердження. В іншому випадку, узгоджене паралельне тлумачення Хартії та Конвенції втратить сенс, і Європейський суд з прав людини, і Суд ЄС змушені будуть боротися за привілеї здійснити тлумачення.

Висновки і перспективи

Ненароджена дитина має право на життя згідно зі ст. 2 Конвенції. Це право має бути врівноважене з правами матері. Оскільки ст. 14 Конвенції забороняє дискримінацію у застосуванні її положень, це призведе до серйозних обмежень заходів, які загрожують життю майбутньої дитини. Аборт за власним бажанням — руйнування «надлишкових» ембріонів в контексті екстракорпорального запліднення і подібні заходи — несумісний з положеннями Конвенції. Той факт, що багато держав, можливо, вимушені будуть змінити законодавство з метою забезпечення дотримання Конвенції — лише наступний крок у цьому процесі. Зрештою, чи потрібно було б законодавство про аборти на внутрішньодержавному рівні, якби держави не припускали, що ненароджена дитина має право на життя [12]?

Перехід від останнього речення п. 213 до першого речення п. 214 можна пояснити. Рівновага між правами матері і дитини, яка не була відображена в судовому рішенні, справді існує. Суд неявно припускає, що ненароджена дитина має право на життя, і це право є більш важливим, ніж право матері на недоторканність приватного життя відповідно до ст. 8. Логічним наслідком цього є те, що ст. 8 не може включати в себе право зробити аборт, тому що право ненародженої дитини на життя завжди важливіше. В кінці п. 213 Суд, здається, мав намір закріпити рівновагу прав, але в наступному реченні він робить крок назад, до питання про сферу застосування ст. 8. Хоча в результаті Суд приходить до правильного висновку, але спосіб його закріплення зводить результат нанівець. Тим не менш, аргументація Суду обґрунтована. Не вистачає тільки пояснення зв'язку між останнім реченням п. 213 і першим реченням п. 214 стосовно того, що ненароджена дитина має право на життя відповідно до ст. 2 Конвенції. Суд повинен був зробити це неявне припущення, в іншому разі йому не вдалось би дійти висновку, закріпленого в п. 214.

У справі *A, B and C v. Ireland* до Суду не звертались з чітким проханням ухвалити рішення стосовно того, чи має ненароджена дитина право на життя, але Суд неявно відповів на це питання ствердно, визнаючи, що права майбутньої дитини впливають на тлумачення обсягу прав матері відповідно до ст. 8. Таким чином, рішення у справі *A, B and C v. Ireland* не співпадає із рішенням у справі

Evans v. United Kingdom [27] і підтверджує підхід, закріплений у рішенні у справі *Brüggemann and Scheuten v. Germany* [8], згаданий у рішеннях у справах *X v. United Kingdom* [5] та *Vo v. France* [11]. Європейський суд з прав людини дотримується підходу, закріпленого в ст. 2 (1). Визначити, чому Суд відмовився явно висловити логіку своїх міркувань, є менш суттєвим, ніж буквальне обґрунтування, яке міститься у рішенні у справі *A, B and C v. Ireland*. Логіка міркувань Суду могла б і повинна була б бути більш явною, але, строго кажучи, це не обов'язково, тому що припущення залишається незмінним. Нині саме держави, які ратифікували Конвенцію, повинні на внутрішньодержавному рівні втілити в життя розуміння сфери дії права на життя за колом осіб.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms* // United Nations Treaty Series. — 1950. — November 4. — № 213.
2. *Case A, B and C v. Ireland* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-102332>
3. *Shannon C. A., B. & C. v. Ireland: «Europe's Roe v. Wade?»* // *Lewis & Clark Law Review*. — 2010. — № 14.
4. *Case Roe v. Wade* [Електронний ресурс] // Сайт «supreme.justia.com». — Режим доступу : <http://supreme.justia.com/cases/federal/us/410/113/case.html>
5. *Case X v. United Kingdom* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-57602>
6. *Grundgesetz Für Die Bundesrepublik Deutschland [Grundgesetz] [GG] [Basic Law] // BGBl.* — 1949. — May 23. — I (GER.).
7. *Case Odievre v. France* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-60935>
8. *Case Brüggemann and Scheuten v. Germany, App. № 6569/75* // *European Human Rights Reports*. — 1977. — № 244.
9. *Case Boso v. Italy* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-23338>
10. *Grabenwarter C. Europäische Menschenrechtskonvention.* — 2^d ed. — München : C. H. Beck, 2008.
11. *Case Vo v. France* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-61887>
12. *Goldman T. Vo v. France and Fetal Rights: The Decision Not to Decide* // *Harvard Human Rights Journal*. — 2005. — № 18.
13. *Pichon J. Does the Unborn Child Have a Right to Life? The Insufficient Answer of the European Court of Human Rights in the Judgment Vo v. France* // *The German Law Journal*. — 2006. — № 7.
14. *Vienna Convention on the Law of Treaties* // United Nations Treaty Series. — 1969. — May 23. — № 1155.
15. *Case H. v. Norway* // *European Commission of Human Rights. Decisions and Reports*. — 1992. — № 73.
16. *Case Tysięc v. Poland* [Електронний ресурс] // Сайт «hudoc.echr.coe.int». — Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-79812>
17. *Schmidt-Bleibtreu B., Klein F. Kommentar Zum Grundgesetz.* — Luchterhand, Neuwied, 1999.

18. *Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with Regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine* // Council of Europe Treaty Series. — 1997. — April 4. — Vol. 164.
19. *Riedel E.* Global Responsibilities and Bioethics: Reflections on the Council of Europe's Bioethics Convention // *Global Legal Studies*. — 1997. — 5 IND.
20. *Charter of Fundamental Rights of the European Union* // *Official Journal*. — 2000. — C 364.
21. *Joint Communication from Presidents Costas and Skouris* (Jan.17, 2011) [Електронний ресурс] // Сайт «www.echr.coe.int». — Режим доступу : http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/02164A4C-0B63-44C3-80C7-FC594EE16297/0/2011Communication_CEDHJCJUE_EN.pdf
22. *O'Boyle M.* The Future of the European Court of Human Rights // *The German Law Journal*. — 2011. — № 12.
23. *O'Meara N.* A More Secure Europe of Rights? // *The German Law Journal*. — 2011. — № 12.
24. *Sauer H.* Bausteine eines Grundrechtskollisionsrechts für das europäische Mehrebenensystem // *Europäische Grundrechte-Zeitschrift*. — 2011. — № 38.
25. *Ehlers D.* Die Grundrechte des europäischen Gemeinschaftsrechts // *Jura — Juristische Ausbildung*. — 2002. — № 24.
26. *Declaration on the Elimination of Violence against Women*, G.A. Res. 48/014 // U.N. Doc. — 1993. — December 20. — A/RES/48/104.
27. *Ford M.* *Evans v. United Kingdom: What Implications for the Jurisprudence of Pregnancy?* // *Human Rights Law Review*. — 2008. — № 8.

Кірхнер Ш. Особи, на яких поширюється дія права на життя відповідно до статті 2 (1) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод після Рішення Європейського суду з прав людини у справі *A, B and C v. Ireland*

Анотація. Автор аналізує право на життя відповідно до ст. 2 (1) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у світлі рішення Європейського суду з прав людини у справі *A, B and C v. Ireland*. Вивчаються питання обмеження права на приватне життя з огляду на права ненародженої дитини, встановлення рівноваги прав жінки та ще не народженої дитини, визначення права ненародженої дитини на життя. Автор досліджує захист ненароджених дітей в європейському контексті, а саме з урахуванням положень Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини та Хартії основних прав Європейського Союзу.

Ключові слова: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейський суд з прав людини, право на життя, право на аборт, право на приватне життя, права ненародженої дитини, обмеження права на приватне життя.

Кірхнер Ш. Лица, на которых распространяется действие права на жизнь в соответствии со статьей 2 (1) Конвенции о защите прав человека и основных свобод после Решения Европейского суда по правам человека по делу *A, B and C v. Ireland*

Аннотация. Автор анализирует право на жизнь в соответствии со ст. 2 (1) Конвенции о защите прав человека и основных свобод в свете решения Европейского суда по правам человека по делу *A, B and C v. Ireland*. Изучаются вопросы ограничения права на частную жизнь, учитывая права неродившегося ребенка, установление баланса прав женщины и еще не родившегося ребенка, определения права неродившегося ребенка на жизнь. Автор исследует защиту права на жизнь неродившихся детей в европейском контексте, а именно с учетом положений Конвенции о защите прав

и достоинства человека относительно применения биологии и медицины и Хартии основных прав Европейского Союза.

Ключевые слова: Конвенция о защите прав человека и основных свобод, Европейский суд по правам человека, право на жизнь, право на аборт, право на частную жизнь, права неродившегося ребенка, ограничение права на частную жизнь.

Kirchner S. The Personal Scope of the Right to Life Under Article 2 (1) of the European Convention on Human Rights After the Judgment in *A, B and C v. Ireland*

Annotation. The author analyzes the right to live in accordance with Art. 2 (1) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in the light of the judgment of the European Court of Human Rights in case *A, B and C v. Ireland*. The issues of limitation of the right to private life, given the right to life of an unborn child, balancing the rights of women and unborn children are studied, the right to life of an unborn child is determined. The author examines the protection of the right to life of unborn children in the European context, namely with regard to the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity with regard to the Application of Biology and Medicine and the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

Key words: Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the European Court of Human Rights, the right to life, right to abortion, the right to privacy and the rights of the unborn child, the limitation of the right to privacy.